

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a bétű és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 17.

A helyzet nagyon komoly.

(—a.) A magyar miniszterek visszautaztak Budapestre, — ez a nap politikai szenzációja.

Ez a váratlan körülmény nem jelenti ugyan még azt, hogy a kiegyezési tárgyalásokat félbeszakították volna, annyi azonban kétségtelen, hogy a helyzet nagyon komoly.

Az utóbbi napok tárgyalásairól kiszivárgott hírek után már azt lehetett hinni, hogy bár nagy küzdelem és áldozat árán, de mégis csak létrejön a megegyezés, a mai jelentések után azonban a megegyezésnek csak nagyon halvány reménye maradt fenn.

A helyzetet úgy bírlik két körülmény tette oly váratlanul komolylyá. Egyik a kvótaemelés ügye, melyhez az osztrák kormány feltétlenül ragaszkodik, e nélkül nem meri a kiegyezést a parlament elé vinni. Állítólag 3 percentes emelést kívánnak, míg a magyar kormány tagjai 1 percentes emelést is csak úgy vállalnának, ha ennek fejében méltányos rekompenzációra tudnának hivatkozni.

Ezt a rekompenzációt Wekerle úgy

látszik a készfizetések felvételénél óhajtja elérni. Wekerle pénzügyi politikájának régóta sarkalatos tétele képezi a készfizetések felvétele, melyet ő kezdeményezett az arany valuta megalkotásával, de befejezni bajosan tudja az osztrák kormány csökönysége miatt.

Másfél évtized óta van már arany valutánk, a bankjegyek nagy része eltűnt, de a hasznát még mindig nem látjuk. Ami koronánkat a külföldön egy értékűnek veszi a frankkal és lírával, amelynél pedig husz fillérrel értékesebb. Még a valutarendezést be nem fejezik a készfizetések felvételével, addig így is lesz, minden koronára ami a külföldre megy, ráfizetünk husz fillért. Akik ismerik a mi kereskedelmi mérlegünket, azok tudják, mily óriási veszteséget jelent országunkra ez a husz fillér.

Ausztria pedig semmi szín alatt sem akar belemenni a készfizetések felvételébe, mert ez a magyar pénz- és áru piacnak az osztráktól való függetlenítését jelenti. Ehhez ugyan kétségkívül joga van a magyarnak, de arra nem kötelezhetők az osztrákok — így védekeznek az osztrák államférfiak — hogy ezt az emancipációt ők fizessék meg. Pedig a bankközösség és az érmeszerződés fentartása mellett ez lenne a következmény.

Végül mivel a bankközösséget nem hajlandók feláldozni semmi áron, így bejelentette az osztrák kormány, hogy nem hajlandó belemenni a készfizetések felvételébe.

A kiegyezési tárgyalások tehát holt pontra jutottak, ahonnét a két hét múlva Budapesten meginduló újabb tárgyalások is alig lesznek képesek kimozdítani a kiegyezés rozoga szekerét.

Pedig nemcsak a magyar kereskedelmi világ, hanem az ország minden lakosa érzi már a kiegyezés halogatásából származó pénzügyi helyzetnek súlyos voltát. Nemcsak az ugynevezett szövetkezetek roppannak egymásután össze ennek sulya alatt, hanem a vidéki nagyobb pénzintézetek is szűkében vannak a pénznek és csak óriási kamat mellett tudnak hitelt nyitni. Ha még sokáig így tart a dolog igazi pénzügyi válság fenyeget bennünket, amelytől még nagyobb áldozat árán is meg kell menteni az országot.

Bizunk benne, hogy kormányunk bölcsessége e nehéz körülmények közt is megtalálja a módját, hogy az ország jogainak megóvása mellett segítsen a súlyos helyzeten, melyet a megegyezés hiányából származó kilátás nélküli állapot hozott az országra.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Ártézi kut a villamos telepen.

Olvastam a »Tiszántúl« f. é. augusztus 4-iki számából, hogy a villamosmű igazgatója kéri a város tanácsától a villamos telepen egy ártézi kut furatását.

Réges-régen ajánlottam én ezt az eszmét. Kinevették; leintettek; pedig elég alapos volt az ajánlatom; a püspökladányi és szalontai ártézi kutak létezésé igazolja, hogy amit illetett szavak nyomán javasoltam: beteljesedett lett — idegenben.

Mikor a Félix-fürdő forrása felbuggyant, azelőtti estén zárt bérkocsi állott meg a nagyvárad-i főgimnázium tornaterme előtt.

Rácz Mihály akkori főjegyző és Dus László városi főügyvéd, ültek a kocsiban. Kihivatva engem a tornaóráról, elém adták, hogy egy »párbajhoz segédkezni«, menjek velük azonnal, a Püspök-fürdőbe.

A tornaórát (a diákok nem nagy öröme) rövidre fogtam; s kikötve, hogy távozásmról előbb családomat értesitem, felöltöt veszek magamra s kész vagyok menni.

Este 9 óra volt, mikor a Püspök-fürdőbe megérkeztünk. Sem azt nem mondták meg: kik lesznek ellenfelek; sem azt, hogy mily fegyverrel vívunk a felek.

Az uton, vígan beszéltem hozzám mindkettő. Én pedig: csak rövid válaszokat adtam. Az ismeretlen ellenfelek és ismeretlen fegyverek közötti helyes utat terveztem.

Amikor megérkeztünk, a nagyterem helyett a fürdőbe vezettek, ahol Angyalffy Arisztides üdvözölt legmelegebben, pedig egy nappal előbb még hitte, hogy a »Borszem Jankó«-ban rég megjelent Cherubinffy Arisztomachrides nevet én béráltam rá.

Alig estünk át a »kölcsonös örvendezés« fázisán, azt kezdtem sejtteni, hogy én leszek az egyik ellenfél, a másik, afféle »emeletes mamelek«-ot, ezek a szín 48-asok, legalább is — megfognak itatni; viz alá nyomni.

A dsiu-dsitzu nevét akkor még nem ismertük. De mert elég gyorsan mozgott az izmam, hamar elkészültem minden eshetőségre, tehát a birokra is.

Pironság ne érjen érte, segéd után néztem. Segítségül hívtam a — jó Istent, segítsen meg ennyi 48-as közt.

Nem töltötünk egy negyedórát az akkor még rituális rendszerű Szent László-fürdőben, kezdett alólunk apadni a víz.

Legjobban méltatlankodott Rácz Miska, miért eresztik ki a vizet — alólunk?

A fürdőszemélyzet, az előzékeny bérő lámpával járták körül az épületet: hol csoroghat ki a víz? A csapok be voltak erősítve

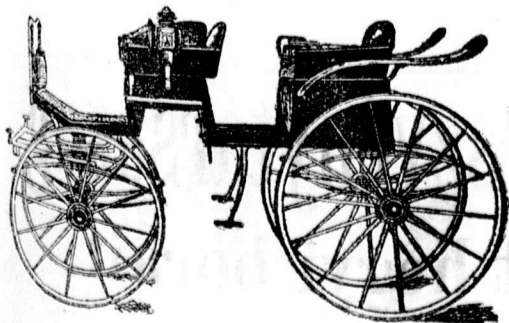
Nem lelték meg a baj kilincsét. Én hittem, hogy megújultak a »várad-i regesztrum« csodatételei. És engem mentett meg az Isten, ki se számítható kellemetlenségtől.

Már a fenékdzsekákon feküdtünk. És a víz egyre fogyott. Ott hagytuk volna a Püspök-fürdőt, de a kocsikat — hazaküldték.

Akkoriban nem volt még fürdői vasut, de még telefon sem. Maradni, enni, kártyázni kellett.

Zugolódott a társaság mindegyik tagja. A jó vac-ora közben is, fel-fel hangzott a kártyakavarás közben is meg-megújult a kárhoztatás, hogy a vizet »valami akasztófára való« engedte ki. De, hogy hol ment az ki? erre senki nem adott felvilágosítást.

Egy darabig én tartoztam jegyezni a kártyanyereség és veszteség-számlát. Ejjéltájon szunyókálni kezdtem. Hogy az álmot elkerüljek, a

Villanyerőre berendezett kocsigyár
Vadász és Grósz Nagyvárad,
Szilágyi Dezső-utca 6.
Helybeli és vidéki TELEFON: 445.

Ajánlják elsőrangú gyártmányu kocsijaikat, melyekből állandóan dus raktárt tartanak. Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

A kiegyezés válsága.

A bécsi tárgyalások.

Bécs, szept. 17. *Andrássy* belügyminiszter ma reggel ideérkezett. Megérkezése után a magyar kormány tagjai nála tanácskozássra ültek össze, amely tizenegyedétől óráig tartott. *Wekerle* kihallgatása után a két miniszterelnök a kereskedelmi és fölomvelési miniszterek tanácskozássra ültek össze.

Ma délelőtt véglegesen megszövegezték a vám- és kereskedelmi szerződésnek az állategészségügyre vonatkozó határozatait.

Bécs, szept. 17. A miniszterek konferenciája és *Wekerle* kihallgatása nyilvánvalóvá teszik, hogy a nehéz helyzet, mely a tegnapi kiegyezési tárgyalásban beállott, nem szűnt meg. A magyar miniszterek elhatározták, hogy még ma délután visszautaznak Budapestre, ami azt jelenti, hogy a mai nap folyamán nem sikerült a kvóta kérdésben megegyezést létrehozni. Ez azonban nem jelenti a tárgyalás végleges megszakítását.

Bécs, szept. 17. Valószínű, hogy a két kormány ma este azt fogja hírül adni, hogy a tanácskozás fonala nem szakadt meg teljesen, de kétségtelen, hogy ez előre várható hiradás csak a helyzet komolyságának leleplezésére fog szolgálni.

Wekerle a királynál.

Bécs, szept. 17. *Wekerle* Sándor kihallgatása háromnegyed óra hosszat tartott. A kihallgatásról a miniszterelnök visszatért a magyar Házba, ahol a kabinet tagjait informálta az audiencia eseményeiről. A magyar miniszterek ezután gyalog az osztrák miniszterelnökségre mentek, ahol közös minisztertanács kezdődött meg. Az újságírók kérdésére ezt válaszolta *Wekerle*:

— Elbucsuztam ő Felségétől, minthogy ma visszautazunk Budapestre.

Andrássy a trónörökösnél.

Bécs, szept. 17. *Andrássy* Gyula belügyminiszter holnap délelőtt 11 órára kihallgatásra hivatalos *Ferenc Ferdinánd* trónörökös-höz. A belügyminiszternek ez a kihallgatása ugylászik két kérdéssel függ össze, amennyiben a trónörökös természetesen érdeklődik a kiegyezési tárgyalások eddigi eredményei iránt, másrészt ismerni óhajtja a magyar kormány álláspontját az általános választói jog megvalósítása tárgyában. A trónörökös, aki tudvalevőleg Ausztriában az általános választói jog egyik mozgatója volt, információt akar szerezni arról, hogy a magyar kormány miként gondolja kiterjeszteni Magyarországon a választói jogot, mert az a mód, amiként ez Ausztriában történt, a trónörökös aggodalommal tölti el.

Andrássy a trónörökösnél való kihallgatása miatt még holnapig Bécsben marad és kihallgatása után Budapestre kereszttül visszautazik Töketeresbe.

A többi magyar miniszterek ma délután 5 órakor elutaztak Bécsből.

A kvótaemelés—kabinetválság.

Budapest, szept. 17. A kiegyezési tárgyalásokat október hó elején Budapestre fogják folytatni. *Wekerle* megígérte *Beck*nek a kvótaemelést, anélkül, hogy e felől a függetlenségi pártot előzőleg megkérdezte volna és most *Beck* még súlyosabb követelésekkel áll elő.

Kossuth *Ferenc* éppen azért utazott Budapestre, hogy a kvótaemelés megigérése miatt a függetlenségi pártot kitörni készülő válságot elsimítsa. A király a magyar kormánynak arra az eshetőségre is megadta a direktívákat, ha a függetlenségi párt nem lesz hajlandó belemenni a kvóta emeléses kiegyezésbe. Ez

esetben a király kész a mai kormány lemondását elfogadni és utána nyomban más kormányt bizna meg, melynek első feladatul az általános választójog megvalósítását tűzné ki, hogy ha ez a kormány sem tudná kereszttül vinni a kiegyezést kvótaemeléssel és más súlyos terhekkel, a király már az általános választói jog alapján hívhatná össze a következő parlamentet.

A kormány lemondott?

Budapest szept. 17. A budapesti börzén ma délelőtt nagy pánik ütött ki, mert hire járt, hogy a kormány, mely sem *Beck* követeléseinek nem térhetett ki, sem a kiegyezés kereszttüvelét a parlamentben nem garantálhatta, beadta a királynak lemondását.

Ez a hír ilyen alakban nem felel meg a valóságnak. Ha azonban *Kossuth* a függetlenségi pártot nem fogja megnyerni tudni, a kvóta emeléssel terhelt kiegyezést, úgy bekövetkezik a magyar kormány lemondása.

Az építőiparosok kongresszusa

A Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége a jövő vasárnap és hétfőn Nagyváradon tartja első vándorgyűlését.

A nagyváradai építőiparosok szövetsége már hetek óta nagy buzgalommal készíti elő a kongresszust, amelyeken az építő-ipar bajait azokat a módokat tárgyalják, amelyekkel a bajokat orvosolni vélik.

Mint halljuk, a vándorgyűlés rendkívül népes lesz, mert már eddig is mintegy 300 résztvevő jelentkezett az ország minden vidékéről.

Szombaton érkeznek a vendégek s este lesz az ismerkedés.

A vándorgyűlést vasárnap délelőtt 9 órakor a városház disztermében tartják. Délben a

fürdő víztömegét is megnéztem kétszer, mert a derék bérlő az összes személyzetet talpraállította keresni, hogy — hol ment el a víz?

A tükörfürdő vize meg félóránként emelkedett; másik félóránban ismét fogyott.

Lefeküdtem, mert másnap délre ebédre hívott a prémontrei-ház.

Kora reggel újra megnéztem a tükörfürdőt. Bokáig érő vizet találtam a nagy medencében. És mert arról értesültem, hogy a kocsi csak estére jönnek értünk, bucsut vettem a kaputól s a borfiúnak mondtam meg, hogy: hazamegyek. A majdnem bokáig érő sárban, Váradra indultam.

Ott, ahol az országot a Püspök- és Félix-fürdőbe elágazik, mérlegelni kezdtem, neki-induljak-e a Zöldfa-utcáig érő habarcsnak? Vagy visszatérjek a P.-fürdőbe?

A menni és nem menni nagy kérdéséből munkásokkal telt vágató kocszi zöreje zavart fel.

— Miért? hová sietnek?

— Arviz van a Félix-fürdőben!

»Elfelejtettem csapot, papot«, felugrottam a »ferhécz«-re. Utközben értesültem arról, hogy az ártézi kutba még az este beleragadt a nagy véső. Nemsokára megindult a meleg víz. Ejjél óta pedig oly rohamosan ömlik, hogy a szobák néhányába is befolyt.

A helyszínére érve láttam, hogy a deszkaépületek küszöbjéig víz borítja az udvart.

Lefolyása kevés. A földből meg két méter magasra bugyog fel a vastag vizugár.

Ahol most, a levezető patak és a mai országot között virágos kert van, akkor ribizlifák, salátás és spenótos ágyak voltak. Ezekre nem akarta eresztetni a vizet, a jó Hoffmanné.

Miből fog ő a báránysülthöz korai salátát önteni, ribizlimártást készíteni, ha az árviz mind elpusztítja?

A bódákban meg zab, luza, tengeri volt felhalmozva. Az meg többet ért a vármegye minden ribizlijénél.

Utat nyitottunk a feltörő melegviznek, a — veteményes kert felé. Szép csendesen, szabaddá lett az udvar. A kut furását személyesen vezető *Zsigmond* örömmel lépegetett a kuthoz. Anyagilag — mint monda — reá nézve jobb lett volna, ha furhattak volna, akár száz méterig. De ha már a 49 ik méternél feltört a víz: annak is örül!

Csudálatos félelem vett erőt a munkásokon. Csak távolról nézték a feltörő vizet, de közelebe lépni nem mertek.

Hátha felreped a föld? és elnyeli valamennyit az ördögök konyhájából idetóduló forróviz.

Odamentem (a forráshoz, vagy méginkább *Zsigmond*hoz) én.

Rövid bemutatkozás után elmondottam, mi történt velünk — fürdőzőkkel — tegnap este a Püspök-fürdőben.

A különben elég zárkózottnak vélt ember egy pillanat alatt felélénkült. Kérdéseket intézett hozzám, általam nem említett körülményekről. Feleltem úgy, amint tapasztaltam, akkor megindult az ő beszéde is.

— Mielőtt a furáshoz kezdtem, megmértem a két fürdő közötti magassági különbséget. A két fürdő ugyanegy mederből kapja a vizét. És mert: a Félix-fürdő, nyolc méterrel fekszik alacsonyabban mint amaz: igen természetes, a Püspök-fürdő vizapadása.

— Ha egy telt hordót — melybe mondjuk, hogy az eresz csatornájából, folyton tódul a víz: felső, tizedik centimaternél megnyitunk, úgy ömlik a víz a hordóból, a mint ömölhet. Az alsó (esetleges) ropedésen pedig: csupán szivárog. Ha azonban, a hordót 10—20—50—80 centiméterrel alább furjuk meg, nagyot csendesedik; (esetleg megszűnik) a felső lyuk kiömlése. Az alsó nyílás ellenben nagy erővel ontja a vizet mindaddig, míg a felső víztartalom az alsó nyílás alsó széléig, ki nem apad.

Ha pedig a földalatti folyó, mely mind a két fürdőnek vizet ad) megárad? egyenlő bőséggel ömlik a víz mindkét fürdőben. — A Püspök-fürdőben nagyobb tömegben, mert 28 forrása van; a Félix-fürdőben szintén nagy tömegben, mert nyílása, amázenál alacsonyabban fekszik.

(Vége köv.)

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

Pannoniában diszebed s délután kirándulás a fürdőkhöz, ahol közös vacsora lesz.

Hétlőn délelőtt 9 órakor a vándorgyűlést folytatják s befejezik. Délben a Bazárban étlap szerint közös ebéd s délután az ipartelepek megtekintése.

A vándorgyűlésen Rendes Vilmos elnök mondja az üdvözlő beszédet.

A vándorgyűlés napirendje a következő:

1. A szövetségben eddig szerzett tapasztalatok. Előadó: Koch Károly, a »M. É. O. Sz.«-ének alelnöke.
2. Az agitáció. Előadó: Rendes Vilmos, a nagyváradai szövetség elnöke.
3. Az építőiparosok szövetségének politikai hivatása. Előadó: dr. Körmendi Lajos a tatabányai szövetség ügyésze.
4. A kötelező általános nyugdíjbiztosítás. Előadó: Sztarill Ferenc, a nagyváradai szövetség alelnöke.
5. Az ipari szövetségek és az ipari képzés. Előadó: Gunszt József, a Budapesti Építőmesterek stb. Ipartestületének jegyzője.
6. A szervezetek közti különbség. Előadó: Szabó Károly, Nagyvárad.
7. A sajtó. Előadó: Farkas Elek, a »M. É. O. Sz.«-ének főtájkára.
8. Indítványok

Vizsgálat egy rendőr-örmester ellen.

Egyik nagyváradai ujság nap-nap után kompromitáló cikkeket közölt Becsey Ignác rendőrörmesterről. Ezeknek a cikkeknek alapján Becsey ellen meg lett indítva a vizsgálat, melynek befejeztéig Becsey nem teljesít rendőri tisztséget.

Foglalkoztunk ezzel az ügygyel mélyebben s igen sajnálatosan tapasztaltuk, hogy milyen könnyen enged elveszíteni a város egy rendőrörmestert, aki nehéz szolgálatának derekasan megfelelt.

A szokatlan szigor alkalmazása Becseyvel szemben mindjárt az első esetben nem indokolt. Ez különben egyedül a polgármester belátásától függ, aki bizonyára magasabb szempontjából is fogja tekinteni az ügyet és tulszigoru intézkedést annál kevésbé fog hozni, mert Becsey tettei nem veszélyeztették a hivatalt.

Ballépése minden embernek van, azonban azok a ballépések, melyeket Becsey elkövetett nem büntethetők, mert ezek mind egyenes adósságokként szerepelnek, melyeket ez ideig még nem tudott megfizetni nyomorult fizetéséből. Az tehát az ő összes büne, hogy szegény ember.

Figyelemmel kísértük Becseynek rendőri működését és mondhatjuk, hogy ez a működés igazi rendőri munka volt, melyet rövid időn belül aligha pótolhat a város. Tizenöt év óta áll Becsey a rendőrség szolgálatában. És ha ezt az időt végig tekintjük, láthatjuk, hogy a rendőri legénység képzettsége egyedül csak neki tulajdonítható. Ő volt a tanító mesterük és minden igyekezete oda irányult, hogy a város közbiztonságának jó öröket adjon.

Ezek között a tanítványok között voltak

azok is, kik a rendőri szigorak nem szivesen hajlottak meg, viselkedésük miatt büntetni kellett őket, ami bizony nagyon is fájt és csak az alkalmat keresték, hogy ártalmatlanná tegyenek egy szigorú rendőr felebbvalót, hogy talán majd egy engedékeny embert nyerjenek.

A Becsey ellen felhozott pénzkérdések ügyében, a dolog mérlegelésénél, még ha kölcsönöket vett is fel a rendőröktől Becsey Ignác örmeister, figyelembe kell venni, hogy emberi szempontból nagyon is megérthető az és csak azt a nagy nyomorúságot tárja fel, amelylyel egyes családoknak meg kell küzdeni. Képzeld el bárki, hogy egész a mult év végéig nevével és hat gyermekével évi 480 frtból kellett nyomorognia Becsey örmeisternek s csak a folyó évben van 600 frt fizetése. Egy nyolc tagu családnak jut-e elég kenyérre évenként 480 frtból? Ilyen elenyésző csekély fizetés mellett kétségbeesésében mit tenne bárki mást, mint fűhöz-fához folyamodik apróbb és nagyobb kölcsönökért, hogy családjának nyomorát ideig-óráig enyhítse. Ez lehet hiba, de amelyet a nyomorúság erőszakol a szegény emberre az semmiesetre sem olyan bűn, amelyért valakit a pellengére kell állítani s a közérdek sem kívánja, hogy egy család úgy is nyomorúságos helyzetét a kétségbeesésig fokozzuk s teljesen tönkretegyük.

A vizsgálat semmi olyan dolgot nem derített, ami büntetendő cselekményt képezne. A zsarolásnak még a látszatát sem lehet a vizsgálat adataiból megállapítani, annál kevésbé igazak azok a hírek, amelyek úgy állították oda Becseyt, mintha a legsúlyosabb büntényeket követte volna el.

Végül ha összevetjük azt, hogy Becsey szolgálatai a város közönségének igen hasznosak voltak s tőle telhetőleg a közbiztonság meg volt óva még az esetben is enyhítő körülmény ha elkövetett dolgai súlyosabb vétségek lennének. A legszigorubb büntetés alkalmazása hisszük, hogy ezuttal el fog maradni, mert ez felel meg az igazságnak.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Dr. Hoványi Géza, a »Nagyváradai Takarékpénztár« vezérigazgatója hosszabb külföldi utazásából nevével hazaérkezett Nagyváradra. — Szokoly Tamás országgyűlési képviselő Marienbadból tegnap hazaérkezett. — Hranyczky Károly megyei árvaszéki elnök szabadságáról hazaérkezett és átvette az árvaszék vezetését.

* **A polgármesterek kongresszusa.** Az önálló törvényhatósági joggal bíró városok polgármesterei tegnap és tegnapelőtt tartották kongresszusukat Pécsen. A kongresszuson Nagyváradról Rimler Lároly polgármester és Lukács Ödön tanácsnok vettek részt. Az első nap a többek között a kolozsvári polgármester javaslatot tett, hogy az önálló törvényhatóságú városok és a rendezett tanácsú városok polgármesterei és országgyűlési képviselői bevonásá-

val tartassék a főváros polgármesterének elnökle alatt, három évenként kongresszus Budapestben, amelyen a városok közös érdekeiről tanácskozzanak. A javaslat tanulmányozására egy bizottságot küldtek ki, amelybe Rimler Károly polgármestert is beválasztották. Első napon tárgyalták Rimler Károly indítványát a virilizmus kérdésében. Lukács Ödön tanácsnok előadó adta elő az indítványt, hogy feliratban kérjék a kormánytól, miszerint a városi képviselőtestület fele részben az összes választók, fele részben pedig a virilisek közül választassanak. A feliratot elfogadták, az előadónak pedig elismerést szavaztak.

* **A megye őszi közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósága ma tartja meg őszi közgyűlésének első napját. A közgyűlésen egyedül október 6-ának megülése fog esetleg vitát provokálni. A szabadelvű-párt tegnap este tartotta meg előértekezletét az ülésre vonatkozólag. Az értekezleten nem foglalkoztak a megyebizottsági tagválasztással és a tisztújítással, mert mint ők mondják, egész biztosra veszik, hogy a jelenlegi állapotok maradnak meg. Változások csak ott lesznek, hol a 67-es párt is akarja. A függetlenségi-párt mozgalmának nem tulajdonítanak jelentősebb következményeket. A tegnapi értekezleten nem történt semmi jelentőség teljesebb eset, mindent úgy fogadtak el a tárgysorozatból, mint azt Tisza elnökletével a szombati szakosztály ülésén javasolták. A közgyűlésre különben bevannak hiva a főszolgabírák és az összes megyebizottsági jegyzők.

* **Kitüntetett apát.** A király a személye körüli miniszter előterjesztésére Hodobay Andor eperjesi kanonok, pápai prelátus, Szent Benedekről nevezett zebegényhegyi címzetes apát és amerikai apostoli visitatornak, ez utóbbi minőségében kitéjtett működése elismerésül a Ferenc József-rend középkeresztjét adományozta.

* **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Benedek Ignác felsőgelléri református tanítót az élesdi állami népiskolához rendes tanítónak nevezte ki. — A nagyváradai királyi főügyész a felügyelete alatt álló nagyváradai királyi törvényszéki fogházhoz fogházórré Szabó András nagyváradai lakos, városi villamos kocsi-vezető kalauzt nevezte ki.

* **Elhunyt prépost.** Kassa város társadalmának egyik legtekintélyesebb alakja s a kassai gör. kath. egyház szervezője: Viszlócsky Gyula prépost, gör. kath. plébános, 83 éves korában elhunyt. Temetése ma, szeptember 18-án lesz Kassán. Az elhunyt különösen az elhagyatott ruthén nép között valóságos apostola volt a magyar nyelv és magyar szellem terjesztésénél.

* **A fürdővasut építése.** A tervezett Nagyvárad-, Félix- és Püspök-fürdőket összekötő villamos vasut, mint értesülünk, rohamosan halad a megvalósulás felé és már a jövő tavasszal módjában lesz a közönségnek, hogy a kényelmes járműveken ránduljon ki a fürdőkhöz. Ugyanis a vállalat irodájában serényen folynak a munkálatok és már csak rövid idő

Uj üzlet!

Uj üzlet!

— Megérkeztek —

Spreng Testvérek

cipő-, kalap- és uri-divat üzletében

az őszi idényre a legjobb minőségű és legszebb kivitelű férfi-, női-, gyermek- és kizárólag tiszta kézímunkából készített flu-cipők. Legdivatosabb és legjobb férfi- és flu-kalapok, valamint gyermek-sapkák, a legizlésebb nyakkendők, továbbá férfi- és flu-fehérművek, mely árakkal a legmérsékeltébb árúban és legszolidabb kiszolgálással állunk a nagyérdemű közönség szives rendelkezésére.

Kerjük nagybecsű pártfogásukat,

kiváló tisztelettel Spreng Testvérek NAGYVÁRAD Zöldfa-utca.

kérdése, hogy az építkezés megkezdődhessék. Az építkezési társaság arra törekszik, hogy mindazon munkálatokat, melyek a nagyvárad iparosok által elvégezhetők, azoknak adassék ki elkészítésre, valamint mindazon anyagokat, amelyeket a helybeli kereskedők szállítani képesek, Nagyváradon szerezzék be. Felhívjuk az érdekelt iparosok és vállalkozók figyelmét, a lapunk mai számában közzétett pályázati hirdetményre. Részünkről is örvendénnek annak, hogy ha ezen építkezésnél a nagyvárad iparosok minél nagyobb számban részt vennének, ami Nagyvárad iparára és közgazdaságára igen kedvező befolyást gyakorolna.

* **Tifusz Debrecenben.** A tifusz az ország több városában nagyobb számmal fordult elő ezen nyáron, mint az előbbi években. Most Debrecenben is tömegesebb megbetegedést idézett elő ez a veszélyes baj, amit a rozsvíznek tulajdonítanak. Tegnapelőtt 22 hasihagymázos beteg volt Debrecenben. Tifuszban hunyt el tegnapelőtt a többek között ifj. *Weszprémy Kálmán* író, Hajdumegye levéltárosának fia s a főispán unokaöccse. Súlyos betegen fekszenek *Pákozdy Sándor* vármegyei főjegyző, *Tóby Elek* városi jegyző stb. A hatóság széleskörű intézkedéseket tett a veszélyes betegség terjedésének megállítására.

* **A tanuló takaríthat-e az iskolában?** Biharvármegye főorvosa mikor megtartotta az egész megye területén a rendes szemlét, olyan dolgokat látott, melyek évek hosszú sora óta vannak szokásban és azoknak eltörlését már lehetetlennek tartaná. Többek között az iskolákra vonatkozólag tett jelentésében a főorvos úgy egészségügyi, mint pedagógiai szempontból kifogásolta azt, hogy az iskolákban, különösen a vidéken a tantermek takarítását tanulók teljesítik. A főorvos jelentésében javasolta is a közigazgatási bizottságban, hogy az eddig ártalmas szokások tovább gyakorlásától az iskolaszékeket tiltsák el és kötelezzék őket arra, hogy rendes iskolaszolgát tartsanak. Ez a határozat minden iskolaszékhez el lett küldve és a legtöbb már az iskolai év megnyitása alkalmával foganatosította is. Tegnap a határozat ellen az értarcsai görög katolikus iskolaszék felebbezést adott be és kérte, hogy az eddigi szokások továbbra is maradjanak meg, mert az iskolatakarítás a gyermekek egészségét nem veszélyeztetik. Eltekintve ettől kéri azért is a határozat megváltoztatását, mert a község igen szegény annyira, hogy egy iskolaszolga alkalmazását nem tudná teljesíteni.

* **Nem bizik a hercegnőkben.** Megemlékeztünk róla, hogy Rác György cigányprimás hatodmagával Hágába ment ki, hol jól jövedelmező vendéglőbe lettek szerződötve. A banda keserves könnyek között bucsuzott el az idehaza maradt familiától és mialatt a könnyek potyogtak a barna kivándorlók mindenike egy-egy Rigó Jancsi érzését fojtogatta magában. Különösen *Zámbó* a bögs volt kegyetlen módon elbizakodva bögdjének bariton hangjával. Azt tartotta, hogy ez a hang minden felzugasza alkalmával egy-egy hercegnőt fog elbolondítani. A bucsuzáskor azonban ígérte, hogy hű marad és zsák számára fogja küldeni a pénzt. *Kucsán* Borsca, *Zámbó* felesége csak várt, várt és várt, de a pénz nem jött sőt még levél sem. Végre is a féltékenység kezdte mardosni pénzsóvár szívét és tegnap megjelent a rendőrségen, hol utlevelet kért Hágába. A rendőrségen azt hozta fel indokul, hogy ő nem tud az ura nélkül élni, pedig a külföldön veszedelmek a cigányok.

— Csak bizzik az urában ne félse őt.

— Én bizok az uramba, de a hercegnőkbe nem bizok! — Mondta *Zámbó* és a délutáni vonattal elindult Hágába.

* **Ismeretlen idegen.** Ez alatt a név alatt szerepel a múlt évi december hó 16-ától

kezdve egy intelligens ember az elmekórházban. Mikor bevitték az intézetbe, megtagadott minden felvilágosítást személyére vonatkozólag, csupán annyit árult el, hogy a lipótmezei tébolydából jött. Nevét, korát, képzettségét, származását, vagyoni állapotát mind homály fedi. A kórházi törzskönyvben ez a lap üresen áll, csupán »Ismeretlen idegen« beírás szerepel rajta. A főorvos megkezdte a nyomozást kiléte érdekében, azonban nem jutott eredményhez. Szolnok, Késmárk, Kalocsa, Kecskemét stb. városok, hol gyanították származását, mind azzal a megjegyzéssel küldték vissza a megkeresést, hogy ilyen egyénről nincs tudomásuk. Az ismeretlen idegen különben perfektül beszél latinul is, mely után arra lehet következtetni, hogy theológiát is végzett. A főorvos végre is bejelentette az esetet az alispánnak, aki feliratot intézett a belügyminiszterhez a további intézkedések végett. A belügyminiszter erre vonatkozó leirata tegnap érkezett meg az alispánhoz, melyben az »Ismeretlen idegen«-t honatalannak nyilvánította.

* **Hírek a közös konyháról.** Az érdeklődőknek a vezetőség ily uton hozza tudomására, hogy a közös konyha miatagy husz adagra fogad el még megrendeléseket és hogy a berendezési 24 korona díj, október 1-ig fizethető be. Vajjon a konyha megnyílik-e. Ez attól függ, hogy alkalmas helyiséghez mikor jutunk? Elsősorban azonban az alakuló közgyűlést kell megtartani, ami az alapszabályok elkészülte után október elsejére van tervbe véve.

* **Kazinczy szobrának leleplezése.** Érsemjén biharmegyei község szép és hazafias ünnepély színhelye lesz a jövő vasárnap, szeptember 22-én. Ekkor leplezik le a Magyar Tudományos Akadémia védnöksége alatt Érsemjén nagyszülőltjének: *Kazinczy* Ferencnek mellszobrát és a szülőház falába illesztett emléktáblát. Az ünnepély délután 3 órakor kezdődik Érsemjén községben. A leleplezés után *Érmihályfalván* matiné és társasestély lesz. A kegyeletes szép ünnepélyre Nagyvárad városát is meghívták.

* **A jegyzők tisztelgése az alispánnál.** A biharmegyei községi és körjegyzők egyesülete ez évi június havában tartott közgyűlésükön dr. *Miskolczy* Ferencet, Biharvármegye alispánját az egyesület tiszteletbeli tagjává választották. Az erről szóló diszoklevelet tegnap nyújtotta át az egyesület küldöttsége az alispánnak. A nagyszámmal összegyűlt jegyzők élén *Kovács* András bályoki jegyző, az egyesület elnöke üdvözölte az alispánt s tiszteletük, szeretetük jeléül átnyújtotta a diszoklevelet s kérte, hogy a tiszteletbeli tagságot s az erről szóló okmányt elfogadni kegyeskedjék. Dr. *Miskolczy* Ferenc alispán szívesen fogadta a jegyzői kar szeretetének megnyilatkozását s amikor a diszoklevelet elfogadja, biztosítja a jegyzői kart pártatlan jóindulatáról és rokonszenvéről. A tisztelgés az alispán éltetésével ért véget.

* **Szentpeterszeg a korcsmák ellen.** A korcsmák vasár- és ünnepnap való zárva tartása ügyében sorompóba állott községek száma újabban ismét megszorodott egyvel. Legutóbb Szentpeterszeg község képviselőtestülete hozott ilyen értelmű határozatot és azt jóváhagyás végett tegnap terjesztették be az alispánhoz.

* **Halálozások.** A nagyvárad ügyvédi kar egyik köztiszteletben álló régi tagját: *Amánt* Bélát súlyos csapás érte. Neje, született *Szervánszky* Luise tegnapelőtt délután, életé-

nek 66 ik évében elhunyt. Temetése ma, szeptember hó 18-án délután 3 órakor lesz a Széchenyi-téren levő gyászszobából. Az engesztelő szent mise pedig holnap, szeptember 19-én délelőtt 10 órakor a várad-olaszi plébánia templomban lesz az elhunyt lelkiüdvéért. — *K. Nagy* László téglagyáros élete 61-ik évében elhunyt. Temetése ma, szeptember 18-án délután 5 órakor megy végbe a Köblös és társai téglagyár épületéből.

* **Cselédmizéria a kórházban.** A városzerte uralkodó cselédmizéria a kórházban is érezhető, még pedig annyira, hogy a megyei költségvetésben megállapított díjazás szerint nem is lehet cselédet kapni a kórházba. A főorvos tegnap erre vonatkozólag előterjesztést tett az alispánnak, hogy intézkedjék, miszerint a cseléd bérekre felvett összeg a jövő évi költségvetésben felemeltesse, mert ellenkező esetben a kórházba nem lehet cselédet fogadni.

* **Szerencsétlenül járt gyermek.** Kimp községében a jószágokat a rendes pásztoron kívül egy kis nyolc éves gyermek is őrizte. *Czigány* Vilmos volt a kis fiú, aki tegnap a legeltetés közben megsomjazott s a mezőn lévő kútból akart inni, azonban megcsuszott s fejével lefelé a kutba esett. Mire a pásztorok észrevették a gyermek szerencsétlenségét, az már halott volt. Az esetről jelentést tettek az ügyészségnek is, mely elrendelte a kútnak megvizsgálását arra nézve, hogy nem volt-e annak kávája elhanyagolt állapotban s ha igen, úgy kit terhel ezért a felelősség?

* **Öngyilkosság.** Kőtegyánból jelentik: hogy ott egy fiatal amber öngyilkossági szándékból felakasztotta magát és azonnal meghalt. Az öngyilkost *Szöke* Józsefnek hívták, aki az utóbbi időben többször emlegette az öngyilkosságot, míg végre tegnap be is váltotta. A lakásnak ugynevezett mestergerendájára akasztotta fel magát egy vastagabb spárta segítségével s mire tettét észrevették már meg volt halva.

* **Mizerabilis állapotok a Templom-téren.** Nagyvárad városának legtisztátalanabb helye elvitázhatalanul Katonaváros, olyan ez a városrész mintha szemétdombja volna a városnak. Katonaváros határanál fekszik a Templom-tér, mely már Váradvelencéhez tartozik ugyan, azonban mindenben megegyezik Katonaváros más illatos fészkeivel. Ez a szép tér jelenleg a sertések eldorádója. Az ottani lakosság ugylátszik ezt a teret legeltetésre használja és bacillusokkal telített meg a szennyes gödröket, melyekből a legkellemetlenebb illatu párák szállnak szét. Szerintünk ez a tér nem közlegető, miért is ajánljuk az illetékes egyének figyelmébe.

* **Az Uránia.** Két hónapja mult, hogy Nagyváradon is tért hódított magának a legmodernebb szórakoztató hely, az Uránia. Ez alatt az idő alatt mindég sikeresen oldotta meg feladatát, melyet önmaga elé tűzött ki. Képei, előadásai, mind igen szórakoztatók és tanulságosak voltak, ami a közönség elismerését érdemelte ki. Az igazgatóság állandóan azon fáradozik különben, hogy erre az elismerésre méltó lehessen. Legujabban a villamos orgonát állította fel, mely Magyarországon a fővárost kivéve még sehol sincsen meg. Ez ideig az előadásokon 32000 ember jelent meg összesen, ami az Uránia létjogosultságát eléggé bizonyítja.

* **Békülés.** Jom-kippur napján, az engesztelő nagy ünnepén találkozik két régi haragos. Schwarz és Weisz. Már hosszú ideje tart a ha-

ragjuk a kölcsönös konkurrenca miatt, mindegyikük válogatott jókívánságokkal illette társát nem egyszer, de most, a kiengesztelés napján, megszállja Schwarzot a jó szellem.

— Weisz ur, mondja, béküljünk ki. Kivánok én magának mindenből háromannyit, amennyit nekem kíván.

Weisz ur dühösen rászól:

— Már megint kezdi?

* **Találatott** bitangságban egy drb. fehérszörű tehén.

TÁVIRATOK.

Elégtétel Apponyinak.

Budapest, szept. 17. Björnson támadása miatt már a minap fényes elégtételt adott Apponyinak a nemzetközi békekongresszus. Most Ausztria egyik kiváló embere, gróf Schönborn Frigyes, a közigazgatási bíróság elnöke és volt osztrák igazságügyminiszter nyilatkozik és a norvég költő abszurd állításaival szemben iparkodik megvédeni Apponyi Albert grófot, akiről nagy elismeréssel szól.

Bűnös kezű ügyvéd

Budapest, szept. 17. A főváros rendőrsége dr Dénes Endre ügyvéd ellen, akit több kliense csalás és sikkasztás miatt feljelentett, széleskörű nyomozást indított. A bűnös ügyvéd nagyon sok kliensét megkárosította és hír szerint aztán megszökött a fővárosból.

Vendéglős és főszolgabíró.

Salgótarján, szept. 17. Kiszely Pál vendéglős zavaros vagyoni helyzetében tegnap brutálisan inzulta Szakáll Ferenc főszolgabírót. A vendéglős tegnap a főbíronál járt és kérte, adjon haladékat neki valamely pénzbüntetésének teljesítése ügyében. Mivel a főbíró kérését megtagadta, Kiszely háromszor arcul ütötte Szakáll főszolgabírót, úgy hogy a főbíró elájult. A vendéglőst letartóztatták.

A Litvai-család temetése.

Kolozsvár, szept. 17. Ma délelőtt 10 órakor temették el az öngyilkos Litvai család tagjait a temető halottas házából. A temetésen mintegy 10 ezer ember vett részt. A halottak felett Gratz evangélikus lelkész mondott halotti beszédet, Engel dr. a Karolina-kórház főorvosa kijelentette, hogy a Litvai által elkövetett szabálytállanságok a vizsgálat megállapítása szerint korántsem oly súlyos természetűek, minőknek azokat egyik-másik lap kiszínezte.

Negyedmillió jótékony célra.

Budapest, Eperjesről jelentik, hogy Latinák Rudolf gazdag földbirtokos, aki 86 éves korában halt meg Ploszkón (Gömör m.) 300 ezer koronát hagyott jótékony célokra.

Az olasz szociálisták botránya.

Budapest, szept. 17. A római lapok számos cikket közölnek az olasz szociálisták legújabb botrányáról. A szociálista párt kebelében párttitkárok és a szociálista vezérem-

berek kezén három nagy gyűjtés révén befolyt egész pénz, nagy összegek kézen-közön elvesztek, anélkül, hogy a gyűjtésből kifolyólag a párt csak egy krajcárt is látott volna a befolyt összegekből.

Hat milliós sikkasztás.

Budapest, szept. 17. A hollandiai Arnheimből jelentik, hogy egy ottani bank igazgatója, Sinker Konrád Konstant 6 millió koronát sikkasztott a banktól és megszökött. A sikkasztó igazgató elfogójának fejedelmi jutalmat helyezett a bank kilátásba.

MULATSÁG.

Kolon a legényegyletben. A *Nagyváradai Katolikus Legényegylet* ez ősz folyamán is megnyitja *táncanfolyamát*, melynek vezetésére ezúttal *Antalfy Antalné* okleveles táncanítónőt sikerült megnyerni. A táncanfolyam *szeptember 15-től november 24-ig* fog tartani az egyesület nagytermében. Tanítás lesz hetenként *vasárnap, kedden és csütörtökön* este 8 órától fél 11-ig. A tanítás díja 12 korona, egyleti tagoknak 10 korona, melynek első része beiratáskor, második része október 20-án fizetendő *október 20-tól* részt vehetnek a tanításon *ismétlők és látogatók* is, kik 30 fillér részvételi díjat fizetnek. Ugyancsak *október 20-tól* vasárnaponként *nagykolon*, melyre kolonisták és egyleti tagok 30 fillér, mások 1 korona hozzájárulást díjat fizetnek. *November 24-én* lesz a *kolonbál* az egyesület helyiségeiben külön meghívó és díjszabás mellett. A táncanfolyamra beiratkozni lehet az egyesület helyiségeiben a tanítás estéin 8 órától. A kolon igen nagyszerűnek ígérkezik s szeptember 15-én tényleg meg is kezdődött.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: **Daniel András.**

(Franciából.)

30

— Nem volt sem időm, sem lehetőség arra, hogy magamat a láthatatlan ellen védelmezzem. Aztán azt sem tudtam ellenséggel, vagy pedig valami ártalmatlan kóborlóval van dolgom, aki meg akarja óvni menedékhelyének inkognitóját.

— De akkor hát — kérdezte Régine, akinek vérét ezen ijesztő kaland részletei mindinkább megtagyasztották — honnan származik az a frissen ontott vér, ha az nem az öné, sem a megtámadójáé?

— Megtudhatjuk ezt valaha? — felelte Hugó.

— Figyelemmel kísérte a bűnügyi vizsgálatot? — Tudja a tényállást?

Hugó sokat mondó mozdulatot tett. Nem nyelte-e mohón az újságok legcsekélyebb értesítéseit!

— Beszélje el nekem — folytató Malboisené — miként tért magához és hogy jutott ki a földalatti utból.

— Nem sokáig feküdtem ájultan. Ha egyáltalán ájult voltam; de nem hiszem, valószínűleg csak elkábultam. Visszanyertem öntudatomat, homályosan emlékezve vissza arra, ami történt velem. De a történet lehetetlennek látszottak előttem. Bizonyára csak beleűtöttem a fejemet a bolhozatba és az ütés fájdalma, a vértóulás idézett elő ilyen képzelődéseket. Vissza-

nyerve hidegvéremet, taláalomra nekiindultam. Ez alkalommal ösztönöm helyesen vezetett. Majdnem azonnal künn voltam.

— Világos volt még?

— Alig; de elegendően, hogy megnézhessem az órát.

— Hány óra volt?

— Tíz perccel nyolc előtt.

— Alig egy órája, hogy Malboise urat lelőtték. Tehát csak a büntény hire bizonyította önnek, hogy a földalatti folyosóban tényleg ember járt.

— Nem; más valami is.

— Micsoda?

— Mikor magamhoz tértem kábultságomból, összeszorított jobb markomban valami kis tárgyat éreztem, aminek nem tudtam magyarázatot adni. Nagy gonddal megőriztem azt és megvizsgáltam aztán az esthónályban.

— És mi volt az?

— Egy kis aranyláncdarab. Kinyújtott kezem azon percben, midőn az ütést reám mérték, valószínűleg görcsösen csukódott össze és szakította le a támadóm melléről a kis láncdarabot. Ez a kézzelfogható bizonyíték biztosított arról, hogy nem álmodtam.

— On természetesen megőrizte a láncot?

— Itt van.

Hugó egyenruhájának zsebéből egy piciny bonbonniere-t vett ki és kinyitotta azt. Az egészen apró doboz fenekén Régine összegöngyölt aranylánc-darabot látott. Megfogta az ujjai hegyével és néhány centiméter hosszú, egészen különlegesen tont aranyláncot látogatott alá. Majd a tenyerére fektette azt és egészen elmerült a lánc vizsgálatába.

— Nem férfi óraláncból való — mormolta Régine.

— Sőt egyáltalán nem óraláncból — vélte Hugó — ahhoz nagyon is finom. Nem gondolná inkább, hogy ezen láncdarab emlékeztet azon egészen vékony aranyláncocskára, melyeken a kis leányok a medaillonokat viselik a nyakon?

— Most már nem gyártanak ilyesmit; ez egészen régi minta.

— Valóban?

— Nézze... A láncgyűrűk kis, kompakt hengereket képeznek és annyira szorosan kapcsolódnak egymásba, hogy majdnem láthatatlanul olvadnak együvé. Egy üres fonál pedig csigalalakban húzódik át az egészen; nagyon speciális munka ez.

— Annál jobb! Annyival jellegzetesebb lesz a nyom.

— Adja azt a vizsgálóbírónak? — kérte Régine, furcsa módon nézve cousinejára.

— En! — kiáltott fel a tiszt elpirulva. — hiszen én a vizsgálatnak semmit sem árulhatok el abból, ami velem a büntény estéjén történt!

— Mi hátráltatja abban? Es hogyan zavarhatja meg önt annyira az ilyen egyszerű javaslat?

— Megzavar — felelte a tiszt fájdalmasan — mert annak megtagadása meg fogja önben erősíteni a gyanút, amelynek súlyától nem tud szabadulni. Oh! Régine, az ön szíve hinni akar nekem, de az esze ellenem fordul. Látom. Kitalálom ezt minden tekintetéből, minden szavából.

— Megjen, keresse fel a köztársasági ügyészt és személyesen mondjon el neki mindent — parancsolta a fiatal nő véghatározatként.

— Nem! — jelentette ki Hugó erősen, ezt nem fogom megtenni. Mert az ön becsülete szentebb előttem még a bizalmánál is. Az adatok, melyeket az igazság szolgáltatásának tudomására hoznék, semmiben sem segítené elő a való felderítését, önt pedig megbecsületlenül az egész világ előtt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A cukorrépa-termelők értekezlete.

A cukorrépa-termelők f. évi február hó 18-án Budapesten tartott értekezletükön elhatározták, hogy szövetséget fognak alkotni,

melynek hivatása lesz a cukorrépa-termelők érdekeinek megvédése.

A termelési viszonyok változásánál fogva feltétlenül szükségesnek találjuk a gazdáknak egyöntetű állásfoglalását a cukorrépa árának megállapításánál, valamint a gyárosokkal kötendő szerződésekre nézve, mely feladatok csak egy szövetség keretében oldhatók meg, minél fogva egyesületünk f. évi szeptember hó 18-án, azaz szerdán délután fél 3 órakor Nagyváradon a Gazdasági Egyesület székházában e tárgyban értekezletet tart, melyre amidőn a répatermelő gazdaközönséget meghívjuk, felkérjük, miszerint azon teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1907. szeptember hó 9-én.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület elnöksége.

Telegdy Főzsef.

A vásár. A szép idő kedvezett az őszi országos vásárnak, mely a tegnapi nappal hivatalosan véget ért. A vásár azonban általánosságban nem a legjobban sikerültnek mondható. Az állatvásároknak, hol a kereslet nem felelt meg a kínálatnak, a forgalom a következő volt: felhajtattott: szarvasmarha 4980 drb., elkelt 1730 drb., ló 2105 drb., elkelt 649 drb. Sertés 1929 drb., elkelt 1110 drb. Idegen forgalomra elszállított mintegy 400 drb.

A kamara értesítése. A nagyvárad kir. ügyészség az 1908. évi január hó 1-től az 1908. évi december hó 31-ig szükséges 597 köbméter hasábos cserfa és 364 q kőszén szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1907. október hó 10. A pályázatra vonatkozó közelebbi feltételek a nevezett kir. ügyészségi irodában a hivatalos órákban megtekinthetők. Nagyvárad, 1907. szeptember hó 12. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

Vásár áthelyezés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak, 75717. IV. 1907. sz. leirata tolytán van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a nevezett miniszter ur megengedte, miszerint a Biharvármegye területéhez tartozó Tenke községben, a f. évi szeptember havi országos vásár ez évben kivételesen az 1907. évi október hó 7-ik napján tartassék meg. Nagyvárad, 1907. szeptember hó 14-én. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella, kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár. — Kapcsolatosan megemlítjük, hogy Berettyóújfaluban a legközelebbi országos vásár október 2 és 3-án lesz. Első nap juh vásár, 2-ik nap ló- és szarvasmarhavásár, mindkét nap pedig kirakodó vásár. Sertés-vásár a községben uralkodó sertés vész miatt nem lesz.

A gabonátözsde határideje.

Budapest, szept. 17.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt.	— — — — —	9.10
Zab okt.-e	— — — — —	8.10
Tengeri májusra	— — — — —	6.15
Tengeri jul.	— — — — —	8.31

Értéktözsde.

Budapest, szept. 17.

Oszták hitelrészvény	— —	851.50
Magyar hitelrészvény	— —	750.25
Leszámitoló bank	— —	492.—
Rimamuranyi	— —	84.25
Oszták-m. államvasuti részvény	— —	860.25
Közuti vasut	— —	542.75
Városi villamos vasut	— —	287.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde	1907 szept. 17-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	— — —	111.20
Magyar koronajárdék 4%	— — —	93.20

Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	—	82.30
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	93.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	95.50	
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcson	—	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	—	144.—
Oszták járadék papirban	— — —	97.25
Oszták járadék ezüstben	— — —	98.25
Oszták járadék aranyban	— — —	116.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. **Eredeti Panama-kalapok.** Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zeñr ingek. Elegáns divatmellények.

50

Egyedüli raktár a hírneves **Engelhardt-féle Carlsbadi cipőkből.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakma
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A tervezett Nagyvárad Félix és Püspök fürdőkötő összekötő villamos vasút építkezési vállalata felhívja mindazon iparosokat, vállalkozókat és szállítókat, akik a következő munkálatokat elvállalni szándékoznak:

I. Pályatest felépítéséhez.

- Földmunkálatok.
- Fuvarozások.
- Kövezési munkálatok.
- Hidak megerősítése.
- Uj fahidak és átérsek
- Vashidak.
- Csatornázások és talajviz elvezetési munkálat.

II. Magas építkezmények.

III. Faanyag szállítása.

- Talpfák.
- Faoszlopok szállítása.

IV. Asztalos és lakatos munkálatok.

Ezen munkálatokra az ajánlatok legkésőbb október hó 1-ig alólirott építészeti irodánkban (Rákóczy-ut 3.) benyújtandók, ahol előzetes felvilágosításokkal is szolgálunk.

Reichel.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhely Nagyvárad, Fő utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern stíl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudkivül nagy választékban. 20

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Kitüntetve I. díj és oklevéllel.

Szikszy József

műhangszerész

hegedűkészítő speciálista.

NAGYVÁRAD,

Nagy-Sándor-utca 1. szám.

Mindennemű hangszerek készítenek és javítatnak jutányosan, művésziessen.

Kitűnő német és olasz húrok.

Réz és fa fuvó hangszerek,

Gramophon és harmonium javítás.

Ajánlom hangszereimet az összes tanintézetek fgyelmébe.

Butor kiállítás.

az Első Nagyvárad Műbutor-gyárban
Fő-utca Guttman-házban

Kádár fűszerüzlet mellett

Az egész emeleten teljesen berendezett szobák, hálószobák keményfából 320 koronától, ebédlők 380 koronától, salónok 460 koronától.

Zongorák, pénzszekrények és mindenemű berendezési tárgyak.

Szigoruan szabott saját gyári árak.

Vidékre kívánatra költségvetést vagy utazómat teljes mintákkal saját költségemre küldöm. Szives megkeresést kér

Büchler Márton, butorgyáros.

Fő-üzlet és iroda: Fő-utca, Guttman-ház. Fiók-üzlet: Szent László-tér,

Holdas-templom mellett.

Gyár: Menház-utca 3. Telefon: 421. 626.

Nagyvárad középiskolai Internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán téri Elek-féle házban (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én
gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi
és polgári iskolai tanulók részére

az internátusban a második évfolyam nyílik meg.

Egyenkénti tanítás nevelő tanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigoru korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

Bő tájékoztatást kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekezni lehet naponként 9-től 12-ig.

Nagyvárad, 1907. június 14.

Dénes Pál,
intézettulajdonos és igazgató.

Iskola cipők

Csak jó minőségben

igen olcsó árak mellett
KIZÁRÓLAG

Aranyi Albert

cipőáruházában szerezhetők be.

Telefon 512.

NAGYVÁRAD, Fő-utca.

Telefon 512.

A jövő tanévre szükséges

összes

tankönyvek

valamint mindennemű

tan- és írószerek

kaphatók

Sebő Imre

könyv- és papírkereskedésében

Rákóczi-ut, Oláry-ház.